

Tie onnellisuuteen

eli keino

Mitenkä rikkaaksi tullaan.

Kerrottu erään äskettäin kuolleen Amerikkalaisen
miljoonien omistajan,

Abbot Lawerensen,

jällelle jätetyn testamentin mukaan.

Suomenki

Fr. Ahlqvist.

Häskylän Kaupunnissa,

painettu W. S. Schildtin kirjapainiossa, 1868.

Die Geschichte

von

der Stadt

Nähtetth: Glas Fredr. Corander.

Alte Geschichte

der Stadt

von

Dr. G. H. S. S.

Alte Geschichte

der Stadt

Zohdanto.

Ennenkuin me jätämme seuraavata merkkillistä kirjotusta painoon ja sen kautta yleisön käsiin, olkaan meille sallittu kertoa, mistä tämä on alkulähteenjä saanut.

Abbot Lawrense, se amerikkalainen miljoonien omistaja, jonka paperiloiden seassa, hänen äskettäin fuoltuaan, seuraava ohje-kirjotus löhdyttiin, oli tämän saanut setältään hänen fuolema-wuoteellaan ollessaan. Setänsä oli myös maailman mainio rikas, mutta kuin hänellä ei ollut yhtään rinta-perillistä, niin lahjotti hän kaiken omaisuutensa hywää tekewiin tarfotuksiin. Tälle Abbot Lawrensille, joka oli hänen weljensä poika, ei hän lahjoittanut mitään; antoi ainoastaan tämän ohjeen, jota nyt tässä käymme kertomaan, lamsuen: „Rikkautta, rikas weljeni poika, en minä sinulle jätä, sillä jokainen ihminen omistaa itse

voimia hankkimaan omaisuutta, sekä sen kautta kunniaa, kuulunimeä ja onnea. Oma voima olkaan miehen oma, ja minä en tahdo sitä sinussa enemmän heikontaa kuin mitättömäksikään tehdä siten, että jättäisin sinut suuren omaisuuteni perilliseksi, jonka sinä mahdollisesti käyttäisit tullaaksesi huonoksi ihmiseksi, ehkä tähän asti olet ollut rehellinen ja kunnon ihminen. Hanki, niinkuin minä olen tehnyt, omilla voimillasi, niin opit arvoittamaan rikkauden arvon, mikä on säädetty ainoastaan Jumalan teosten järjestyksessä pitämiseksi, tarpeellisen toimeentulon välikappaleeksi ja kansa=ihmisten auttamiseksi."

„Tarjotakseni yhtähyvin sinulle ohjetta pikemmin päästäksesi pää=maaliin, — hankkaksesi hyvänlaisen rikkauden sekä voittaaksesi senkautta kunniaa ja onnea kuin myös varjellaksesi omista kokeumuksista sopimattomasti viisaaksi tulemasta, jätän minä tässä sinulle rikkaan omaisuuden kokeumuksista, joita itse olen keräillyt ja kaikkissa suhteissa kokenut, ja joka on minut tehnyt siksi mikä

olen ja jonka perään tuhansia ja miljoonia ihmisiä pyrkii, vaan eivät osaa valita keinoja, eli jos he sen tekisivät, hienkatsomatt he sitä oikein käyttäjä."

"Näytä tätä omaisuutta kokemuksista," sanoi setä veljensä pojalle, "ja sinä olet kohta omilla voimilla, omalla pyrkimyksellä käsittävä sen, joka tuottaa perustuksen onnellesi niin täällä maan päällä kuin tuollapuolessa haudankin." Nämä olivat vanhuksen viimeiset sanat.

Uratuksissaan seisoi nyt veljenpoika setänsä kuolema-wuoteen edessä. Tosin koski se häneen, kuin ei hän saanut periä setänsä mainiota rikkautta, vaikka hän oli mainajan lähin sukulainen. Mutta tämä tunne ei kestänyt kauvan. Hän pisti paperin laffariinsa ja alkoi wiipymättä tuumia wainajan hautajais-puuhista. Ja kuin hän iltapäivällä, samana päivänä kun hän oli saattanut setänsä viimeiseen lepo-kammioonsa, istui suruissaan huoneessansa, muisti hän kirjotuksen ja awasi heti sen, uteliaana tietääkseen, mitä se sisällsi.

Hän luki lukienkin, ja waikka hän ei sen sisällystä kaikin paikoin tähdellisesti hymmärtänyt, hymäräsi hän kumminkin senwerran, etteiwät setäwainajansa ohjeet olleet turhia ja että ne, tarkoin seurattuina, olivat walmistawat hänen onnensa. Sentähden päätti hän itšessjäsä oman tunnon tarffuudella seurata niitä. Kuinka hän piti päätöksensä ja minkä hyödyn hän sen kautta woitti, selittää ei ainoastansa yksithiset kertomukset, waan myös koko hänen isänmaansa historia. Abbot Lawerense tuli wähitellen omilla neuvoiltaan, köyhästä nuorukaisesta, rikkaaksi ja kunniasa pidetyksi mieheksi. Työmiehestä ja köyhästä maawiljeliästä Virginiasa, kohosi hän rikkaaksi tehtailiaksi, puutarhain, rautateiden, wuori- ja kulta-kaiwannoiden omistajaksi, tuli wakituksi asioimajäseneksi ja siitä waltiojäseneksi sekä sitte nimettiin Yhdyswaltain lähettilääksi Londonissa wuosina 1849—52, ja olisi warmaan tullut wakituksi presidentiksi, joslei hän itse olisi kieltähtynyt siitä armosta. Hän kuoli vuonna 1864, 10 mil-

joonan dollarin *) omistajana, mitkä hän, niin-
 kuin setänsäkin, testamentteeraasi hyvwää=tefemiin
 tarfotuksiin, jonka wuoksi hänen nimensä elää niin
 ajassa kuin ijanltaiffisuudessaan.

Me olemme erään hstämämme avulla saaneet
 seuraawat riwit, jotka sisältävät puheena olleen
 setän testamentin, ja me luulemme tefemämme
 kanssa=ihmisillemme hywän palweluksen, kuin jä-
 tämme ne painon kautta heidän filmättämäkseen.

---

*) Dollari tekee meidän rahassa 5 markkaa; siis tefi
 tofo hänen omaisuutensa 50 miljona markkaa.

Rufoile ja tee työtä.

Rykhy-aikana, jolloin rahalla on niin suuri arvo, koska ihmiset ovat taiputtaneet itsensä kowin moniin tarpeisiin, on kaiteti kaksinkertaisesti tarpeellinen oppia tietämään keino, millä tavalla rahaa saadaan. Ei kukaan woine kieltää, joka seura-elämätä tuntee, ettei sen kautta voiteta arwoa, kunniaa ja kuulu-nimeä kansallis-elämässä. Rikkaalle awaantuu kaikki owet, köyhälle owat ne suljettuina. Niin paljo kuin tätä tilaisuutta tähtyy walittaa, niin ei kuitenkään ole viime mainitulle muuta keinoa, kuin että kokea taistella sitä vastaan.

„Mitä auttaisi se ihmistä, jos hän voittaisi koko maailman, mutta saisi wahingon sielulleen,” sanoo Kirjoituksessa, ja me yhdistyimme tähdellisesti siihen. Köyhä tekee yhtähywin usein wahingon sielulleen, koska häneltä puuttuu maailman mammona ja senkautta keino pelastaa sielunsa ja ruumiinsa häwiöstä. Nälkää kärsiwä köyhä wa-

rastaa leivän nälkäänsä sammuttaakseen ja tekee sen kautta pahan, joka wahingoittaa hänen sieluaan. Olisiko hän tehnyt sitä, jos hänellä olisi ollut rahaa kylläksi ostaa itselleen leivän? Ja näin saapi hänen sielunsa wahingon, koska häneltä puuttuu maailman mammona.

Hanffikaamme sentähden tämä mammona, ja kaikkivoipa Herra ei ole tuskastuva meihin, jos waan sen teemme Hänen pelwoossaan ja Hänen käskynsä jälkeen; sillä Hän on lahjoittanut meille neron työntekoon ja pyrkimäishyteen, voidaksemme siten auttaa tarpeessa olevaa.

Wanha, totinen sananlasku sanoo: **Sofainen on oman onnensa seppä.** Me tahdomme tämän selittää näin: ihminen ei voi milloinkaan wakaammasti perustaa onneansa, kuin silloin kun hän täyttää welvollisuutensa:

- 1) Jumalaa kohtaan,
- 2) Kanssaihmiisiänsä ja isänmaatansa kohtaan ja
- 3) Itsiänsä kohtaan.

Me tahdomme tässä lähemmin edestuaoda lu-
kialle nämä welwollisuudet.

**Ole hyvä ja jumalinen, ilman että olla
teeskennelty kerrettiläinen.** Käy ahkeraan
kirkoissa ja etsi parannustasi Jumalan sanassa.
Ole hyvänä esimerkkinä kanssaihmijillesi ja per-
heellesi hengellisten welwollisuuksiesi harjoitta-
misella; forota illoin ja aamuin kuin myös
muinakin hetkinä sielusi Wapahhtajan tykö, josta
kaikki hywyys tulee. Muistoile Häneltä siunausta
kaikkiin edesottamisiisi. Ole siinä uskossa, että
se on se totinen sielun ilo, joka antaa sinulle
womina aloottaaksesi töitäsi ja onnellisesti lopet-
taaksesi ne. Käy vähintäkin kerran wuodessa
Herran pyhällä ehtoollisella, wahwistaaksesi
hengellisiä ajatuksiasi.

**Ole armollinen totisesti köyhille, jotka ei-
wät ole tilaisuudessa hankkia leipään-
sä, sillä se joka lahjoittaa köyhälle, hän lain-**

naa Herralle. Mutta totisesti tarvitsevaa kaikesta voimastasi, mutta laiskalle maanfiertolaiselle elä anna mitäkään; hän ansaitfoon leipänsä itse. Mutta sitä, joka viattomasti on onnettomaksi tullut; ole leskien ja orpojen sekä heikkojen ja poljettuin turva. Elä anna pelkääväisyyden ihmisiä johtaa itseäsi myönnyttämään väärhyttä, sillä sen kautta tuomitset itse itsesi.

Ole kärsiväinen niiden kanssa, jotka tunnustawat toista uskoa. Sotainen rufoilee Vapahtajaansa käsityksensä mukaan. Missä et voi vaikuttaa suloisella ja lauhkealla puheella, siinä ole kääntämisen työstä ennen erilläsi. Muista, että Jumala on kaikkein olentojen isä ja että Hän antaa aurinkonsa paistaa niin hyvälle kuin huonoillekin.

Pidä omatuntosi aina puhtaana ja varjele itseäsi myönnyttämästä mitään

Syntiä. Tutki jokainen työsi ja tekoisi ja anna tuomion olla kovan, sillä elämäsi rauha on aina poikesa, niinpian kuin joku wäärhyys Sumalata, ihmisiä ja itseäsi kohtaan kalwaa omaatuntoasi. Ei mikään ilo ole sitte enää asuwa autiossa sydämesäsi ja tyytywäisyyks on sinusta ijanlaittisesti kaukana. Sinä et löydy sitte enää iloa wiattomista kappaleistakaan; pelkää waa sitä rangaistusta, joka jo kufatieji ensimmäisessä silmänräpäyksessä odottaa sinua.

Pidä huoli terwendestäsi, elämä unhotta et: tä Sumala on antanut sinulle siinä sen omaisuuden, jolla voit työtä tehdä Hänen wiinamäellänsä. Elä turmele kauniista ruumistasi, jonka Sumala on luonut kumaksensa, huikealeiwaisilla riennoilla ja waromattomuudella. Ajattele, että sinä senkautta menetät sielusi autuuden ja ruumiisi voimat, sekä lähenet hautaasi monta vuotta ennemmin kuin Wapah-taja sen on määrännyt. Sinä uhraat siten

kykenewäisyhtesi hankkia rahaa, että voi tehdä itseäsi ja muita onnelliseksi; sairaalla ruumiilla tulet sinä niin itsellesi kuin muillekin rakautukseksi.

Nautitse yksinkertaista mutta terveellistä ja voimakasta ruokaa. Etä tähtäwatsaasi kalleilla herkuilla, vaan katso ainoastaan ettäs tulet ravitukseksi. Atrioillaan woipi ihminen menettää paljo rahaa ja turmella terwehdensäkkin. Ravitsewa ruoka antaa ruumiille voimaa, ja voimakkaassa ruumiissa asuu terve sielu, sillä sielun terweys yhtenyy ruumiin terwehteen. Näin voit sinä myöskä tawata korkean iän ja nautita kauwan elämästä maan päällä.

Ole aina selwänä, sillä se ei ole ihmiselle soweliasta, että wäfewillä juomilla kawaattaa itseltään luonteen vaikuttimet ja terwehden. Paitfi sitä menetät sinä sen kautta halun ja

ajan työhösi, tuhlaat rahasi ja elämäsi voimat — kaikki kyllä kalliista ja verrattomasta armosta. Siten kadotat sinä myös kanssaihmiestesi kunnioituksen ja rakkauden sekä kumoat asioima-tilasi.

Koeta tehdä yksinkertaisiksi tarpeitasi.

Sen kautta tulet sinä säästämään suuria summia ja wälttämään monta raha-mennekkiä, sekä opit olemaan tyytyväinen itseluksissain suhteissa, mitkä wälistä tekewät sinulle mahdottomaksi taituttaa tarpeitasi.

Wältä korttipeliä ja wedonlyöntiä.

Tuusi milloinkaan on korttipelari woinut iloita voitoistaan. 99 kertaa 100:sta menettää hän rahansa, hankkii itselleen wihollisia ja turmelee hyvän luontonsa. Kaikissa tapauksissa tulee hän wähitellen kelpaamattomaksi työntekoon, waikka se yhtähywin seisoo kirjoitettuna: otjasi hiestä pitää sinun leipäsi syömän. Pelarin

sielu ei woi hywäillä mitään pyhiä tunteita. Tahdotko pelata, niin elä milloinkaan pelaa muuta kuin seura=peleä aikasi hurwikkeeksi, mutta elä sentään anna muuttua himoksi.

Elä ole usein osallisna raha=arpajaisissa.

Tässäkin suhteessa menetät sinä melkein aina, koska raha=arpajaiset ovat asetetut joko yhtiöiden eli valtioiden eduksi. Tahdotko yhtähywin jonkun kerran ostaa arwan, niin osta seniillä rahoilla, jotka eivät ole wälttämättömästi tarpeellisempiin tarpeisiin menemiä, eläkä osta aiwan vähää osaa, woidaksesi, jos onnesi walwoisi, saada tuntuwamman woiton. Siinä suhteessa ovat raha=arpajaiset edellä korttipeliä esiteltävät, etteiwät ne tuota niin suuressa määrässä turmiota kuin viimeksi mainittu.

Pidä sanasi. Puheesi ja sanasi olkaat selkeät kuin aurinko taiwahalla. Wältä waromatto=

maasti lupaamasta, waan jos kerran olet lu-
wannut, niin pidä sanasi, sittenkin, waikkapa
se sinulle olisi wahingoksi. Rehellinen mies on
warowainen lupauksissaan, mutta jos hän ker-
ran on lupauksensa antanut, niin pitää sen
hänelle oleman pyhimmän taikista, ja hänen
pitää, jos waikka kaikki kumoutuisi, pysyä sa-
nallaan.

Ole määrällinen. Oletko määrännyt jonkin
ajan, joksika olet ottanut jonkun työn tehdäk-
seksi eli maksun maksaaksesi, taikka jotakin hank-
kiaaksesi eli toimittaaksesi, niin toimita se mää-
rällensä ja omantunnon rehelliisyydellä. Siten
luvoitat sinä luottamusta. Sitten sinua usko-
taan, ja töistäsi, mitä teet, maksetaan hywästi,
koska ollaan wakaat, että sinä tähtät lupasi
määrällensä. Kaupassa uskotaan sinua mie-
hellänsä, kuin tiedetään sinun pitävän puheesi.

Ole säästäväinen. Ajattele tulevia aikoja sillä tänäpäivänä et tunne niitä tapauksia, mitä jo huomenna woipi tapahtua. Tänäpäivänä olet terve, voimakas ja työhön keuhvolinen, huomenna voit jo olla heikko, sairas ja kokenemätöin. Jos sinulla silloin on mitä säästissä, niin on se sinulle kaksinkertaiseksi hyödyksi, ja surullinen kuormasi on sinulle paljo kepeämpi.

Rainaa säästettyt rahasi korkea vastaan johonkin luotettavaan paikkaan ja tee sitte waan edelleen työtä. Anna rahasi sillä keinoin lisääntyä itsellesi, jollet itse osaa niitä hyödyllisesti käyttää. Mikä säästät, on sinulle olewa apuna omaisuutesi lisääntymisessä. Ajatteleppa, että korkea korolle vastaan lainattu summa tulee 14 wuodessa kaksinkertaiseksi ja 56 wuodessa kuusitoistakertaiseksi. Jos otetaan että terve ihminen tekee työtä 18 wuotiaasta alkain aina 75 vuoden ikään, ja että

hän ensimmäisenä vuotena lainaa 400 marffaa korkea vastaan, niin on hänellä 75 vuoden vanhana, ilman mitäkään lisäystä itsepuolestaan, säästissä 6,400 marffaa. Saadakseen yhdesä vuodessa kokoon 400 marffaa, tarvitsee jokapäivä säästää ainoastaan 1 mrf. 33 $\frac{1}{3}$ penniä. Ja kuinka monta ihmistä eikö ole, jotka voisivat jokapäivä säästää 2, 3, 4 mrf. ja vieläpä enemmänkin, etenkin, jos he tahtoisivat välttää ylellisiä menekkiä. Vuettaanko viimeksi, että säästäväisyhydellä edelleen ainoastaan kahdena kolmatta osaa ihmisijästä, j. t. j. 42 vuotena ensimmäin 400 marffaa joka vuosi pannaan pääomaan ja edellisten vuosien säästit ovat korkea korolle kanta-
massa, niin nähdään kepeästi, minkälainen omaisuus ainoastaan tälläkeinoin säästäin voidaan saada. Tähän tulee vielä ne lukemattomat etuisuudet, mitä varat yleisesti voivat aikaan saattaa. Warakkaalle awaantuvat runsauden portit, ja hän woipi, jos hän tahtoo, kätettää

rahanja vielä hyödyllisemmälläkin tavalla sekä siten aivan rehellisesti ansaita 15, 20 ja vieläpä 100:kin rosentin koron vuotuisesti, sillä sananlasku: Jos sinulla on rahaa, niin voit sinä rahaa ansaita, on kaikissa elämän suhteissa toteutunut. Mutta että tällä tavalla käyttää asioitaan, täytyy ihmisen järkähtämättömästi pitää säästäväisyyttä perusteena sekä välttää kaikkia turhia menettä.

Anna menekiesi olla vähemmät kuin tulosi ovat. Tässä on rikkauden pääjuuri. Ansaitsetko esimerkiksi ainoastaan yhden markan päivässä, niin eivät ulostekosi millään muotoa saa olla sitä suuremmat. Muistapas se, että sinun pitäisi tulla toimeen, waitte eivät tulosi olisi suuremmat kuin ainoastaan 80 penniä päivässä. Aseta tarpeesi tulojen mukaan ja elä koskaan unhota, että mitä tänäpäivänä säästät, on sinulle tulevassa ajassa hyväksi ja hyödyksi. Oaita niin, että sinulle

aina jääpi jotain hlitse, sillä ell'et sitä tee, niin et — joll'ei sattumusta oteta lukuun — koskaan voi tulla rikkaaksi mieheksi, sitä vähemmin miljoonien omistajaksi.

Elä tee koskaan velkoja, paitji silloin kun astiasi sitä wälttämättömästi waatiwat. Tässä on köyhyyden pääjuuri. Sinun pitää ennen, niinkauvan kuin mahdollista ja terwehdesti sen kestää, nälkää kärsimän, ennenkuin pantata omaisuuttasi ja itseäsi. Welat istuvat kiini niinkuin kuwaisesi ruumiissasi. Sokapainassa ja joka filmänräpäys, missä ja milloin hywänsä tahtoisit eteenpäin pyrkiä, painawat welat sinua ja kalwawat mieleäsi rauhaa. Ajattele kuinka waiteata se on maksaa useinki kewymielisesti tehtyjä welkoja ja niille vielä korkoa. Welat tekewät ihmisen heikoksi ja haluttomaksi työntekoon.

Ole ahkera. Ole aamuisella ensimmäinen wuoteeltasi nousemassa ja iltasella viimeinen sille

menemässä. Mita on rahaa, sanoo totinen sananlasku. Ole wäellesi työnteosasi ja toinissasi esimerkinä, että he senjälkeen ojentaisivat itsensä ja seuraisivat sinua. Ahkeruus lisää voimia ja firjoitettuna seisoo: Otsasi hiestä pitää sinun leipäsi syömän. Terweelle ihmiselle on 6 tiiman lepo kylläksi, ja jospa hän makasi waikka 8:kin tiimaa, niin on hänellä kuitenkin 16 tiimaa jälellä, jotka, jos hän tekee työtä ahkeraan ja käyttää ne hyödyllisesti, ovat paljo hywää tuottawat. Jokainen hetki, kuin unesta olet woittanut, on jatkanut ikääsi, ja kuinka pikaisesti eiwätkö meidän ajalliset hetket kulu! Sentähden nouse aamulla warhain, sillä paljo makuu pakjuntaa waan hymärryystäsi sekä wiepi sinulta aikaa ja halua työhösi. Mota heti, kuin olet ylös nousut, pukeutunut itsesi ja aamu-rukouksesi pitänyt, ilolla työtä tehdä, niin olet sinä warmaan siitä nauttiwa hyötyä ja menestystä. Tee ahkeraan työtä koko päivä ja ajattele aina, että se ehkä

on viimeinen päivä, jona korkein on sallinut sinun Jumalan kunniaksi, isänmaaksi, kanssaihmiesteji ja omaksi edukseji vaikuttaa. Kuin sitte myöhällä iltaisella, auringon viimeiset tervehdyksensä lähetettyä, uupuneena laskeut vuoteellesi, niin kiitä Jumalaa sen päivän edestä ja rukoile Häneltä rauhallista ja wirwottawaa lepoa sekä uusia voimia taas tulewana päivänä töitäsi toimittaa.

Ole wakawa. Wakawuus, ahkeruus ja säästäväisyys ovat rikkauden kolme tuepilaria. Mitä ahkeruus ja säästäväisyys waiwalla on hankkinut, pitää wakawuuden koossa pitää. Wakawuus wallitfoon aina asioissasi. Huoneissasi ja asunnossasi pitää kaikki olla järestyksessä, josta kaisen kappaleen olla paikallansa, että ne sitte joko yöllä eli päiwällä mahdat löytää. Järestyksellä on myös aikasikin jaettava, sillä senkin kautta olet paljo woittawa.

Käy kohtuullisesti ja säätyäsi mukaan vaatetettuna. Moni, joka ei ole tätä neuvoa seurannut, on sitä syvästi saanut katua. Kohtuulliset, cheät ja puhtaat vaatteet herättävät toisissa luottamusta. Tahdotko toisen tykönä jotakin asioida, niin elä mene hänen luokseen likaisena ja riepaleissa, sillä se polkee itseäsi ja loukkaa hänenkin arvoansa. Vaatteuksesi ei saa olla kallis eikä osottaa tuhlaavaisuutta, mutta yhtähyvin sen pitää olla hyvän eikä riepaleisen.

Koeta jokapaikassa hankkia tietoa ja kokemusta. Jokainen kohtaus, niin nuorena kuin vanhanakin, woipi tarjota oppia. Kokeemus kaunistaa miehen, ja oppia pitää etsimän silloinkin kuin ei sitä luulisi tarwitsewansaakaan. Kerran woipi tulla se aika, jolloin molemmat ovat tarpeen. Usian tuntevalle, rehelliselle ja kokeneelle uskotaan wieraita asioita ennemmin kuin tuhmapäiselle.

Koeta ammatissasi olla ensimmäinen. Käytä kaikki, mitä ammattisi koskee, innolla, perään-
 ajatuksella ja taidolla. Seuraa älykkäästi am-
 matti-veljesi menettelemisiä ja koeta omistaa
 itsellesi heidän hyviä ominuuksiaan, saadaaksesi
 etua heidän kokemuksistaan. Pidä oma koke-
 muksesi salaisuutena, jollei se ole tarpeelli-
 nen isänmaasi hywäksi. Elä säästä enemmän
 aikaa kuin rahaakaan ollaksesi ensimmäinen ja
 kuuluisin kumppaniesi joukossa, sillä semmoi-
 nen maine on suuresta arvosta ja tuottaa hy-
 wät seuraukset, jota vastaan, jos olet huono
 ja osaamaton ammatissasi, ihmiset katsovat
 sääliwäisyydellä yli olkapääsi.

**Hanki itsellesi ystäviä niin köyhäin kuin
 rikkaidenkin seassa.** Koeta jokapaikassa si-
 toa yhteyttä ja hanki itsellesi ystäwyhtyä. Di-
 leissa ajoissa käytettynä voivat yhteydet aut-
 taa enemmän, kuin paljas tieto ja anjio. Kuinka
 paljo enemmän eiwätkö ne sitte hyödytä sinua,

joilla on hyvä-maineisuuden rinnalla nämä
 molemmat. Mutta sinä et saa näyttää itseäsi
 taitamattomaksi heitä käyttäessäsi, ja sinun pi-
 tää aina sopivaisessa tilassa kokea olla myös
 hyödyksi niille, jotka auttavat sinua puolto-
 janallaan, sillä yksi käsi pesee toisen. Elä kos-
 kaan hlenkatso toisen ihmisen hykenewäisyyttä,
 olkaan hän waikka kuinka vähäinen, sillä moni
 alhainen on ajallaan auttanut ylhäisempätään.
 Sentähden on se hywin tärkeätä, että voittaa
 itselleen kanssa-ihmistensä rakkauden, ystävyhy-
 den ja kunnioituksen.

**Ole warowainen walitessasi itsellesi ys-
 täviä.** Hanki itsellesi vähä, mutta uskollisia
 ystäviä, ja käytä heitä kohtaan aina arwoimesti
 sekä rehelliisesti. Se, joka on ystävä kaikkien
 kanssa, ei voi menetellä oikein rehelliisesti ke-
 nenkään kanssa, jo siitähin syystä, ettei hänellä
 ole aikaa siihen. Rowin suuri kanssakäyminen
 wiepi paljo aikaa ja wiivyyttää sinua toisjasi

setä muissa hyödyllisissä pyrinnoissasi. Sinä tulet wiefotelluksi iloihin ja unhotat siten asioimisesi. Totisia ystäviäsi auta uskollisesti tarpeessaan, sillä ystävä tarpeessa on kullankarvainen. Mutta elä myös tee enemmän ystäwillesi, kuin perheesi (waimosi ja lapsiesi) tilaisi, jotka kuitenkin kuuluvat lähinnä sinuun. Ei kukaan voi waatia sinua ystäwiesi tähden ottamaan leipää perheesi suusta.

Ole etenkin warowainen waimoa walitessasi. Elä päätä tämmöistä walitsemusta ennenkuin sinua luontoosi taipumus siihen waatii, sillä parempi on olla naimatonna kuin tehdä se vasten tahtoansa. Walitessasi katso lempeyttä, sydämen puhtautta, hywämaineisuutta ja hywää kaswatuustapaa. Ota waari onko hän hywä tytär, onko hän ahfera, säästämätön, järestystä ja puhtautta rakastawa. Edellä kaikkia pitää hänen oleman terve. Ihannus ei ole wälttämätöin, sitäwastaan hywät sielun-

lahjat ja lempeäsuontoisuus. Hyvä on, jos koto ei niin tarpeellinenkaan, että hänellä on varoja. Mutta yhtähyvin tapahtuu usein niin, että rikas vaimo tekee vaatimuksia, jotka tuottavat molempain perikadon. Sentähden ota enimmästi waari hänen vaatimuksistaan, josko ne ajanpäälle tahtoisiwat kotoa yli tilaisuuksienne. Hyvä ja huimartawainen vaimo on miehen rikkaus, mutta huono, wiefas ja häjytapainen on hänen höwiönsä. Elä myöskin ennenkuin jäätyäsi mukaan voit holhota ja elättää waimosi.

Anna lapsillesi hyvä kaswatus. Jos Sumala siunaa sinulle lapsia, niin pidä korkeampana welwollisuutenasi heidän kristillinen kaswatuksensa tulevaisiksi hyödynneen. Oppi ja tieteellinen kehitys sekä kristillinen kaswatus, sydämen ja hengen siwistys, ovat omaisuuksia, joita ei koi eikä ruoste syö, eiwätkä elämän meren myrskytäkään kadota. Rahat ja omai-

suudet, joita jätät lapsillesi, voivat useinkin, jos ne tulevat huonosti käntetyiksi, saattaa heidät perikatoon, mutta ihminen hyvällä kasvatuksella ja opilla sekä laittamattomalla käntöksellä woipi aina korottaa itsensä.

Arvoita hyvää palvelusväkeä. Ottaessasi palvelusväkeä ole suurimmasti waromainen. Elä huoli huoneisiisi ketä hywänsä, koska palvelusväki sepeämmin kuin muut voivat oppia tuntemaan tilaisuutesi ja wäärin känttää sitten sen tuntemisen. Kohtele jokaista palveliata sääliwäisesti ja ystävällisesti, senkin wuoksi, että toista palvelella on waikoa. Palwelutko eli oletko toista palvelellut, niin olet sen kyllä huomainnut. Waadi alamaisiltasi ahkeruutta, järeystystä ja tähttäwäisyhttä, mutta maksja heidät aikanaan ja hywästi. Elähytä heitä wälistä ahkeruuteen pienillä lahjoituksilla ja suuremmalla ystäwyydellä, sillä ystäwällinen sana on paljo hyvää waikuttawa.

Olä naapuriesi kanssa sowingossa. Koeta
 kunnioittawaisella kätöksellä, rauhallisella ja
 kärsiwäisellä luonteella hankkia naapuriesi ystä-
 myyttä, sillä naapurien kateus woipi kaimaa
 haudan rehellisen miehen maineelle. Sairauden
 ja onnettomuuden tapauksissa pitää sinun olla
 awullinen niin paljo kuin voit, mutta wälä
 sijällisempiä yhteyksiä, koska niistä woipi usein
 seurata ikäwällisyhyksiä. Ystäwällinen terweh-
 dys on paras.

**Ole neuwottelewainen, ystäwällinen ja
 nöyrä kaikilla kohtaan.** Nämä omaisuudet
 waikuttawat kaikissa ihmisissä ja woivat tehdä
 sinut yleisesti rakastetuksi sekä awata suljetun
 owen. Niinkuin metsässä huudetaan, niin saa-
 daan wastine. Ole nöyrä ja kuuliainen kor-
 kea-sääthijälle, sillä heidän tilansa waltuuttaa
 heidät siihen. Opi kärsimään wastalauseita
 heidän puoleltaan, ja joll'et täydellisesti wo-
 ihyönnyttää heidän tarfotuksiaan, niin ole en-
 nen ääneti, ennenkuin rupeat heitä ojentelemaan.

Kunnioita jokaista säätyä. Jokainen ihminen, mistä säädestä hyvänsä, ansaitsee kunnioituksen, niinpian kuin hän täyttää velvollisuutensa; alhaisempi voipi olla yhtä arvoitettava kuin ylhäisempikin, ja yhteis-elämässä oollwat jokainen ihmisluokka yhtä tarpeelliset; sen pysyväisyyttä kannattelee jokaisen säädyn omaintuntoinen velvollisuuksien tähttäminen. Se on niinmuodoin mieletöin heikkous että hävetä säätyään eli että korottaa yhtä säätyä ylempiä toista.

Elä sitou mihinkään velvollisuunsi, joita et voi täyttää. Ainoastaan siten et mitä omantunnon tarffuudella täyttää velvollisuuksiaan Jumalata, isänmaatansa ja kansa=ihmisiänsä kohtaan voidaan voittaa kunnioitusta. Ne velvollisuudet, mitä Jumala waatii sinulta, voit sinä täyttää, jos olet hyvä ihminen; ja velvollisuudet isänmaata kohtaan seuraawat lähinnä sitä, ja nekin owat tähttettävät niin

paljo kuin voimasi myönnyttää. Sitten seuraavat welvollisuudet perhettäsi ja kanssaihmisiäsi kohtaan; kaikkia näitä pitää sinun hallulla tähttämän. Mutta welvollisuuksia on myös, joihin sitounnutaan ilman pakkoa ja joiden tähttämiseen ei sinulla ole voimaa, senpätähden tulewat ne wihdoin kuormaksi. Sen tähden elä ole heti valmis ottamaan semmoista kuormaa, sillä se olisi raslasta kuullasi, ettet voi tähttää sitä, mihin itse olet sitoutunut.

Elä koskaan luota toisiin. Mihinikään, minkä itse voit tehdä, et saa wieraita ihmisiä pyytää. Muutkin woisiwat kyllä toimitella asioitasi, mutta sen teet itse paremmin, koska muut ei-wät tunne niin hywin asioitasi. Tokaisessa asiassa johtaa sinua oma parhaasi ja omakokemukseji.

Elä koskaan ole wiinnyttelewäinen asioitesji toimituksissa. Elä lykkää huomisekji

sitä, minkä tänäpäivänä tehdä voit, sillä jokaisella päivällä on huolensa. Valitse aina itsellesi sopiva aika, ja tee yksi päivällä toinen yöllä, senjälkeen kuin asiat vaativat. Oikean ajan laimiinhyöminen on tuottanut monta huolta, sillä sana: se on myöhään, tuottaa aina katumuksen. Moni asia vaatii oikean ajan odottamista. Niinpä kuin se tulee, pitää sinun liikkua joutuvasti, wakaasti ja taitavasti; menestys on sitte luotettawampi.

Älä odota perintöä. Moni on kadottanut elämänsä päivät odottaissaan perintöä ja etuisuuksia, mitkä muka olisivat tulawat hänelle toisten hywyhydestä. Kuinka usein eiwätkö tämmöiset toivot ole menneet hukkaan! Tällä tavalla ovat he menettäneet halun ja innon työhön, ja vuosien odotuksesta ei heillä sitte ole jälellä muuta kuin se kadonnut toivo ja laimistuneet voimat. Jos sinä tiedätkin saawasi perintöä ja paremman tulevaisuuden,

niin tee yhtähywin ahferaan työtä, niinkuin tähänkin asti, eläkä unhotä sitä, että asiat ajan päälle voivat muuttuakin. Siofi on olema suurempi, perinnönkin saatuaſi, jos itſefin tiedät työtä tehneſi ja rehellisefi waiſuttaneſi.

Ole uſkollinen, hiljainen ja totinen. Sitä kohtaan, jolle olet uſkollisuunden luvannut, ſitä kohtaan, jonka palwelukſeſſa olet taikka jonka kansſa olet perheelliſhyden eli yſtäwyhyden ſitteellä yhdiſtetty, pitää uſkollisuuteſi oleman kuin kalli meressä. Olkaan hänen menestymisensä ſiununkin ja ſiten waiſutukſeſi kummankin hywäſi. Ole aina rehellinen häntä kohtaan, mutta ſamalla myös kaikkia muitakin. Anna toiſten ſalaisuuſkien olla pyhiä itſeſſäſi ja ſawahda kaikkea walhetta ſekä wiefkautta. Waaditaanko ſiunua palkinnoilla luowuttamaan toifen etuiſuuſkia, niin elä mene koukku-teitä, waan aja takaiſi wiefottelia, ſillä ei mikään ole häpeälliſempätä, kuin että pettää ſe, joka on

sinuun pannut luottamuksensa. Jos sinä voit tehdä hyvää ja olla avullinen toiselle, ilman että wahingoittaa ketään, niin tee se, mutta waroita ettet wahingoita omiasi ja kolmanuon miehen pyynnöitä.

**Olä koskaan puhu liiemmassi tilaisuus-
sistasi.** Jos ne ovat hyvät, niin herättävät ne toisten katetta, owatko ne taas huonot, niin woipi siitä olla wahinkoa sinulle, sillä ihmiset eivät pane luottamustaan köyhään, onnettomaan, siihen, jonka tilaisuudet ovat huonot. Tapahtua tojiin woipi niinkin, että ihmiset ovat tyytyväisiä, kuin tietävät sinun elävän onnellisesti, mutta silloin ole warowainen ja anna, jos mahdollista, kuulua sen muiden lautta. Riittää onneansa eli tehdä siitä, ei ole koskaan hyödyttänyt, waan enemminkin wahingoittanut, jos ei muuten, niin kuitenkin siten, että se herättää epäilystä ja aletaan aarvistaa laankeemuuta.

Vastataanota niin vähä kuin mahdollista toisten hywätekeitä. Jos sinä yhtähywin olet tilaisuuskiltasi pakoitettu turvautumaan toisten hywyhteeseen, niin osoita heille laisissa tilaisuuksissa kiitollisuutesi. Kiellä jokainen hywäteko, mikä tehdään suurempata takasi saada- seen, sillä niitä on ihmisiä, jotka tunkewat hywätekeitään, niiden kautta suurempia etuja voit- taakseen. Omanwoiton pyhtämättömälle ole kaksinkertaisesti kiitollinen, ja koita ystämälli- shydellä palvita hänen hywätahtoisuuttaan.

Tuomitse, jos sinun niin pitää, oman- tunnon tarkkuudella. Parempi on pidättää itsensä kanssaihmistensä tuomitsemisesta, mutta jos se täythy tehdä lähimmäisestään, niin tehtä- löön se ihmisystämällisesti, ennen pahaa peit- tämällä ja hywää puoltamalla. Mutta huo- noa ihmistä tuomitetaan ilman pelwotta oman- tunnon wakuudella, waan lempeästi, muistaen Wapahatajan sanoja: Joka teistä synnitöin on, se wiskatsoon häntä ensimmäisellä kiewellä.

Elä ole koskaan kewyhtmielinen. Jokinainen sanasi ja jokinainen teko si todistafoon elämän wakuutta. Khattele enjin jokinainen asia, mitä aiwot toimittaa, ja mieti edellä kaikkea, minfälaiset feuraufjet se woipi tuottaa niin finulle kuin muillekin. Elä pane koskaan omaasi ja muiden funniata, onnea, rauhaa ja rikkautta wipulaudalle; se päiwä lähenee, jolloin finun tähtyh tili tehdä kewyhtmielisyhydesi feuraufjista, tapahuuko se sitte maailmallisten tuomarien eli tuossa ylhäällä koko maailman tuomarin edessä. Mieti iltaisella ja tee huomenna, sillä iltaisella on ihmisen innoftaampi kuin aamuisella rauhallisen yön perästä. Moni ajatus on finussa heräjäwä yön aikana, joka tekee finut epäilewäiseksi edesottamisestasi ja wahwistaa päätöstäsi. Neuwottele, jos tahdot, omalla omaisuudellasi, mutta elä koskaan toisen. Elä pane koskaan kaikkea omaisuuttasi mihinkään asiaan, sillä se woipi onnistua pahasti, ja sitte joudut sinä perheinesi häwiölle. Siten olisit sinä pelarin wer-

tainen, joka panee kaiken omaisuuden ja kortti-
peliin, ja — menettää.

Älä tuhlaa aikaasi ja rahojasi iloihin.

Tähän kuuluu myös kalliit pidot, kalliit ajun-
not, suurelliset huone- ja ajokalut y. m. m.
Kaikki nämä ilahuttavat sinua ainoastaan vä-
hän aikaa, sillä sinä ikävästyit niihin kohta, ja
jemmoiset menekit woipi käyttää hyödyllisem-
piin tarkoituksiin. Välitä viikon kuluksia kaik-
kea työttömyyden houkutusta, sillä kulunut aika
ei koskaan takasi tule. Mutta suunnutaina,
kiitettyäsi Herraa ja toimitettuasi huoneelliset
asikaresi, voit lewähtää ja huuwitella, wahwis-
taaksesi sielusi ja ruumiisi voimia tulewan vii-
kon töihin. Mene ihanaan luonnon paikkaan
ja ihaile luonnon ihmetöitä, tämä on suloihin
ja terveellisiin nautinto ihmiselle.

Roita hankkia kiintainta omaisuutta. Kiin-
tainta omaisuus, olipa se maapala, kartano eli

muu, waiwuttaa ihmisesjā paljo, sillä se herättää hänessä halun alinomaa sitä parantamaan ja kaunistamaan. Se on myös hänelle ahkeruuden ja säästäwäisyyden muistuttajana, ja hän on iloinen itseksseen, jos hän tietää, ettei häntä kukaan woi siitä pois ajaa.

Elä koskaan kadota luottamustasi. Kos sinua kohtaa onnettomuus, niin ajattele että se on Jumalan sallimuksesta ja että se woipi toisinkin muuttua. Mottiista itseji Raikkiiwoiwan tahdon mukaan ja muista wikasi ja heikkoutejisi sekä koita edespäin wälttää niitä, ettet uudelleen joudu Jumalan wihan alle. Waikka onnettomuus kuinkakin painasi, niin elä anna luottamukseji ja toiwosi raueta, sillä sateen ja pahan ilman perästä tulee auringonkin paiste. Rohoa uusilla woimilla taistelemaan onnettomuuttasi vastaan, ja sinä olet woiwolla astua onnellisempaan tilaan, joll'et waan luottamustasi menetä. Peitä huoliasi, sillä useampi iloit-

siji niille ja siten weisi sinulta viimeisenkin toivon kipeneen.

Ole uttera. Utteruus on elämän suurin hyvyys. Mitä olet nähnyt hyväksi, niin pyöri laskuamatta sen perässä, eläkö laske koskaan silmä-alaltasi. Elä heitä huomenna, minä tänäpäivänä olet alottanut, vaan heitä vastaan sitten kuin näet sen tuottavan itsellesi vahinkoa. Minä lopetan minäkin nämä rivini näillä sanoilla: Ole uttera ja sinä olet tapautta tarkoitusjesi. Seuraatko omantunnon tarffuudella ja utteruudella yllä olevia opetuksia ja perusteita, niin waellat warmaankin onnen tiellä, ja olet kerran omistama miljoonin, joll'et ruplia ja markkoja, niin kuitenkun kopekoita eli penniä.
